

IN MEMORIAM

Marijan BOBINAC (Zagreb – Filozofski fakultet)

PREDRAG JIRSAK I »UMJETNOST RIJEČI«

Kada razmišljam o nedavno preminulom prijatelju i kolegi Predragu Jirsaku, uvijek mi na um dođe – htio to ili ne – »Umjetnost riječi«. Prije više od dva desetljeća, 1990. godine, od njega sam, naime, preuzeo dužnost operativnog urednika »Umjetnost riječi«, dužnost koja je – što danas kao njegov glavni urednik dobro znam – od središnjeg značenja za uspješno funkcioniranje časopisa. Predrag mi je tada spomenuo da se nakon sedamnaest godina uređivanja časopisa osjeća zasićenim i da je kucnuo čas da ga preuzme netko mlađi. Podrazumijevalo se, dakako, da će me on uputiti u taj – za svakog početnika – neobično zahtjevan posao.

I doista, on je to učinio i postupno sam, zahvaljujući Predragu, prije svega njegovoj obzirnosti, strpljivosti i upornosti, svladao osnove 'zanata'; uputio me u 'tajne' prikupljanja rukopisa od autora, u načine kontaktiranja s autorima (što gdjekad i nije jednostavno), o sustavu recenziranja rukopisa (koji tada nije ni izdaleka bio tako složen kao danas), o pripremi i lektoriranju rukopisa (tada još pisanih na pisaćem stroju), upoznao me s ljudima koji su grafički oblikovali časopis (i koji to, na izvrstan način, čine i dan danas – firma Artresor pod vodstvom Franje Kiša), vodio me u tiskaru, uputio me u način distribucije časopisa, povezao s odgovornim osobama u državnim institucijama koje su subvencionirale ovaj časopis (pri čemu mi je u administrativnim poslovima svesrdno pomagala i Predragova supruga Nada kao dugogodišnja tajnica redakcije)...

Predragu sam, kada je riječ o »Umjetnosti riječi«, najviše zahvalan što me je naučio kako se redigiraju autorski rukopisi (a to znanje od silne mi je pomoći bilo i u kasnijem radu na vlastitim rukopisima). U dugim, prijateljskim druženjima i razgovorima razradili smo već otprije postojeći koncept pripreme rukopisa (posebno načina citiranja), koncept koji se u ovom časopisu i danas primjenjuje. Mogu stoga slobodno reći da se »Umjetnost riječi«, ovakva kakva je (i) danas, u velikoj mjeri temelji na zamislima i na radu Predraga Jirsaka. Razumije se po sebi da su generalnu znanstvenu liniju

časopisa kreirali i provodili dugogodišnji glavni urednici Zdenko Škreb i Viktor Žmegač, no Predragu su oni ostavljali potpunu slobodu u svim ostalim segmentima vođenja časopisa, a on ju je, kako sam pokazao, uspio itekako iskoristiti. (I ja sam uspio ostvariti sličnu suradnju s profesorom Žmegačem koji je časopis vodio od 1985. do 2005. godine.)

Zapravo, Predraga sam bio upoznao znatno ranije, još početkom 1980-ih godina, kada sam na, poticaj svog učitelja Zdenka Škreba, nekoliko puta dolazio u redakciju »Umjetnosti riječi« i – kao i svaki mladi autor – s velikim strahom predavao svoje prve tekstove i s neizvjesnošću očekivao povratne reakcije. Kao tehnički urednik (kako smo tu funkciju godinama nazivali) Predrag mi je već tada pristupio srdačno i prijateljski, baš onako kako mi je i kasnije, kada smo se već bili dobro upoznali i sprijateljili, nesebično prenosio svoja znanja o radu na znanstvenom časopisu.

Razumije se da se moje druženje i prijateljavanje s Predragom nije ograničilo samo na uređivanje časopisa, iako je u mnogočemu bilo određeno upravo njime. Razumije se da sam u Predragu gledao i prvi naš bohemistički autoritet, onoga našeg stručnjaka koji je na Filozofski fakultet uveo kontinuiranu nastavu češke književnosti i znao za taj predmet oduševiti niz naraštaja studenata bohemistike.

248

Upravo sam se u razgovorima s njim upoznao s mnogim aspektima češke književnosti i – osobito – češke književne teorije, kojoj je »Umjetnost riječi« posvećivala osobitu pozornost u više od pola stoljeća svog postojanja. Uostalom, Predrag se radovima koje je objavio u časopisu profilirao i kao izniman poznavatelj češke književne teorije (pa je tako, primjerice, objavio i iznimno vrijedan usporedni rad o književnoznanstvenom nazivlju zagrebačke i praške škole) i češke književnosti (posebno su bili zapaženi radovi o Bohumilu Hrabalu, Jaroslavu Seifertu i o češkoj avangardi), te na taj način u mnogo čemu anticipirao teme kojima se bohemistička struka u Hrvatskoj bavi i danas.

Riječ je o radovima koje odlikuje iznimna filološka preciznost, akribija i koncentriranost na predmet s jedne strane, ali jednako tako i stanovita lepršavost jezičnost iskaza koja upućuje na još jedan važan segment Predragove aktivnosti – na njegov književni rad, na niz njegovih pripovjednih i lirskih tekstova koji ga nesumnjivo uvrštavaju među vodeće hrvatske pisce našeg vremena. Jednako tako Predrag će ostati upamćen i kao vrstan prevoditelj s češkog (ali i engleskog) jezika, podjednako književnih kao i književnoznanstvenih tekstova (od kojih su mnogi objavljeni na stranicama »Umjetnosti riječi«).

Predragovim iznenadnim i tihim odlaskom ovog ljeta »Umjetnost riječi« nije izgubila samo istaknutog člana redakcije i autora brojnih priloga, nego i suradnika koji je bitno obilježio koncepciju časopisa i godinama jamčio kontinuitet njegova izlaženja. Predragovim odlaskom mnogi od nas izgubili su i velikoga i iskrenog prijatelja.